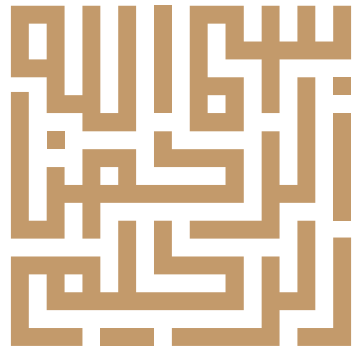

SME Market

بازار شرکت‌های کوچک و متوسط

بازار شرکت‌های کوچک و متوسط؛ محلی برای تامین مالی و رشد پایدار

امروزه حمایت از بنگاه‌های کوچک، متوسط و دانش‌بنیان یکی از اولویت‌های اساسی در رشد و توسعه اقتصادی کشورها به شمار می‌رود؛ چراکه این شرکت‌ها با ایفای نقش کلیدی در اقتصاد؛ از حیث ساختار متفاوت اشتغال، وابستگی زیاد به منابع انسانی، انگیزه‌های کارآفرینی و نوآوری بیشتر زمینه‌ساز و محرک رشد فعالیت‌های مولد اقتصادی و توسعه فن‌آوری در کشورها هستند.

طبق آمارها در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد از شرکت‌های ثبت شده در کشورمان را شرکت‌های کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند؛ درحالی که این بنگاه‌ها در تولید ناخالص داخلی سهم بسیار کمتری از ظرفیتشان دارند. به اعتقاد کارشناسان مواردی همچون نقص در هدایت منابع مالی به سمت شرکت‌های کوچک و متوسط در جریان تولید و البته مشکلات متعدد در ساختار تامین مالی آنها، ساختار سنتی سرمایه، ساختار ضعیف حاکمیت شرکتی، نبود انگیزه برای تهیه و ارائه گزارش‌های مالی و عملیاتی شفاف، ناآگاهی از وضعیت صنعت، شرکت‌های رقیب و تامین‌کنندگان و همچنین هزینه‌های بالای توزیع از جمله مهمترین تنگناها در مسیر رشد و نقش‌آفرینی شرکت‌های کوچک و متوسط در اقتصاد ایران به‌شمار می‌روند.

در این میان اما از آنجا که پوشش کامل به تقاضای تامین مالی تمامی بنگاه‌های اقتصادی از طریق سازوکارهای بازار سرمایه از جمله مهمترین اهداف فرابورس ایران محسوب می‌شود، این رکن بازار سرمایه به‌منظور تسریع در فرآیند پیاده‌سازی و تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار بازاری ویژه در راستای فراهم کردن دسترسی عموم بنگاه‌های کوچک، متوسط و دانش‌بنیان به بازار سرمایه طراحی کرده است تا از این رهگذر، این‌گونه بنگاه‌ها علاوه بر یافتن موقعیت‌های متنوع تامین مالی بتوانند از تمامی مزایای حضور در این بازار نیز بهره‌مند شوند.

فهرست

- ۲ ..... مقدمه
- ۴ ..... پیشینه شرکت‌های کوچک و متوسط در جهان
- ۴ ..... بازار سرمایه؛ محور تامین مالی SMEها
- ۶ ..... چرا بازار شرکت‌های کوچک و متوسط؟
- ۶ ..... الزامات ورود به بازار SME چیست؟
- ۸ ..... معامله‌گران مجاز در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط
- ۸ ..... چند گام تا پذیرش

در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط موسوم به SME Market، بنگاه‌های اقتصادی فرصت رشد، تامین مالی و تجاری‌سازی طرح‌های خود را از نقطه آغازین فعالیت تا بلوغ به دست آورده و به تدریج آمادگی لازم برای ارتقا به بازارهای بالاتر و همچنین عرضه عمومی سهام را پیدا خواهند کرد. به بیان دیگر این بازار جایگاهی ویژه برای ایجاد ساختارهای حاکمیت شرکتی و شفاف‌سازی بنگاه‌های اقتصادی با نظارت در سطوح مختلف است که از طریق سازوکارهای نظام‌مند بازار سرمایه موجب حرکت آنها به سوی شفاف‌سازی عملکرد، اتصال به زنجیره‌های عرضه و سرمایه‌گذاران استراتژیک و به تبع آن اعتدالی ارزش‌آفرینی در ساختار این شرکت‌ها با کمک به ارتقای مستمر سرمایه‌های فنی و انسانی می‌شود.

پیشینه شرکت‌های کوچک و متوسط در جهان

ملاحظات آمار و ارقام مربوط به عملکرد شرکت‌های کوچک و متوسط در کشورهای صنعتی جهان از جمله ژاپن، ایالات متحده آمریکا، آلمان و اقتصادهای نوظهور مانند هند، کره جنوبی و چین حکایت از آن دارد که بخش عمده‌ای از تولید ناخالص داخلی این کشورها ناشی از فعالیت شرکت‌های کوچک و متوسط است.

در این میان تعبیه راهکارهای تامین منابع مالی از طریق بازار سرمایه پس از تعریف معین از این شرکت‌ها در کشورهای مختلف جهان، از اوایل دهه ۹۰ میلادی آغاز شده است به نحوی که هم‌اکنون در بسیاری از کشورهای پیشرفته و نوظهور، بازارهای منسجم و قانون‌مندی در قالب بازار سهام شرکت‌های کوچک و متوسط استقرار یافته و رویه‌های متناظر با پذیرش و انجام معاملات سهام این بنگاه‌ها تدوین و اجرایی شده است.

در بسیاری از کشورهای جهان از جمله انگلستان، ژاپن، اندونزی، کانادا و دیگر کشورها، معیار گزارشگری مالی برای واحدهای تجاری کوچک و متوسط، بر اساس اندازه شرکت‌ها متغیر است. این معیار کمی تعداد کارکنان، مبلغ فروش، سرمایه، جمع کل دارایی‌ها (ترازنامه)، حجم و گردش معاملات را شامل می‌شود که میزان یا دامنه مورد نظر برای تفکیک و طبقه‌بندی آن در کشورها با توجه به ویژگی‌های محیط اقتصادی، اجتماعی، بخش‌ها و صنایع مختلف متفاوت است. در واقع بنگاه‌های کوچک و متوسط در کشورهای مختلف جهان دارای ویژگی‌های مشتری هستند، اما تعریف یکسان و واحدی برای این بنگاه‌ها وجود ندارد و هر کشوری با توجه به شرایط خاص خود، تعریفی از این بنگاه‌ها ارائه کرده است.

همچنین در بازارهای سرمایه مطرح جهان، همچون بورس تورنتو کانادا، بورس سهام لندن، بورس کره جنوبی، بورس استانبول ترکیه و بورس بمبئی هند، بازاری مجزا برای پذیرش و عرضه شرکت‌های کوچک و متوسط به وجود آمده است که وظیفه آن گسترش و رشد یک بازار حرفه‌ای با شرایط مناسب برای پذیرش این بنگاه‌ها و ایجاد کیفیت بیشتر خدمات تامین مالی و فراهم کردن مشاوران و متخصصان لازم برای سرمایه‌گذاران در زمینه تصمیم‌گیری بهتر برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های کوچک و متوسط است.

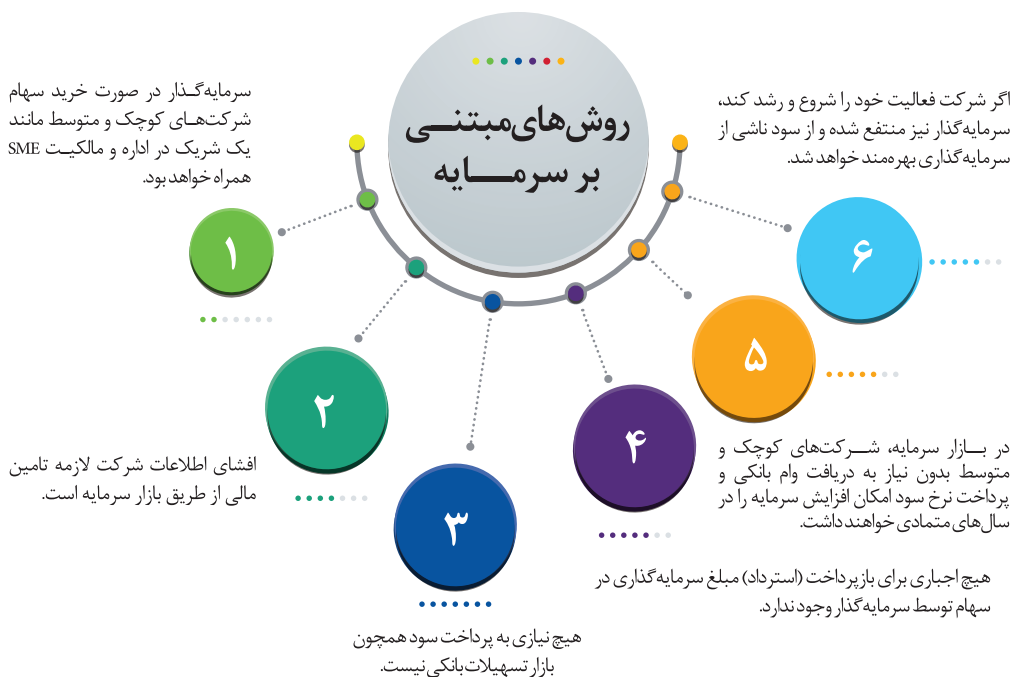
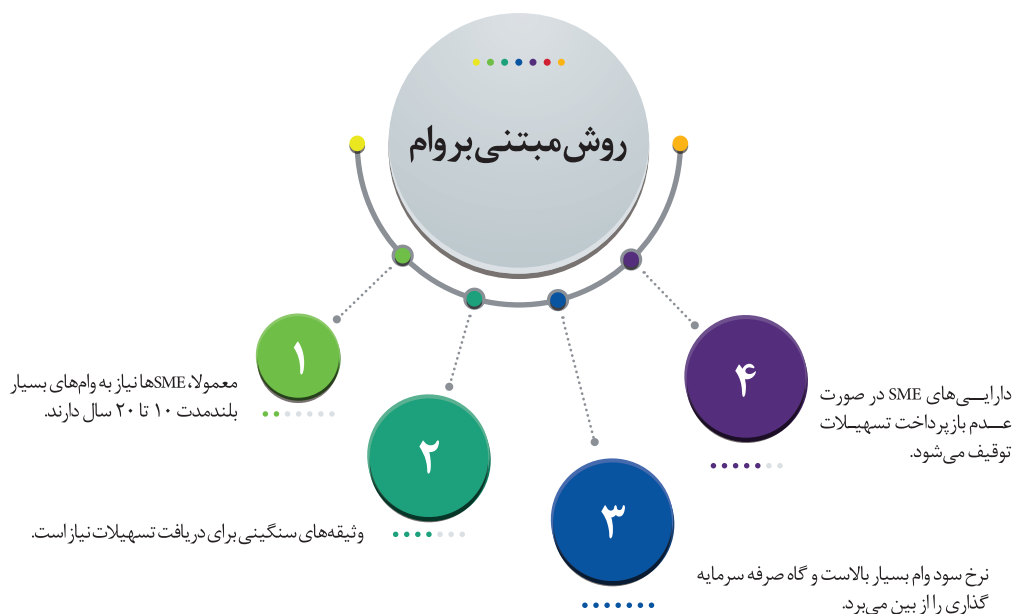

بازار سرمایه؛ محور تامین مالی SME ها

بررسی انواع روش‌های تامین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط نشان می‌دهد که روش تامین مالی مبتنی بر سرمایه نسبت به روش مبتنی بر بدهی با شرایط موجود داخلی سازگارتر بوده و دارای مزیت‌های بیشتری است، به ویژه آنکه تامین مالی از طریق بازار سرمایه نیازی به پرداخت وثیقه‌های سنگین و نرخ سودهای بالا نداشته و اغلب بدون هزینه صورت می‌گیرد.

البته نکته مهم در زمینه تامین مالی شرکت‌های کوچک و متوسط، مکمل بودن بازار پول و سرمایه در این خصوص است و اینکه هر بنگاه به هر دو روش برای تامین مالی نیازمند است. بر این اساس برای آنکه این دو بازار هم راستا با یکدیگر به هدف تامین مالی شرکت‌های SME جامه عمل ببوشانند باید برای شرکت‌های کوچک و متوسط که در بازار سرمایه پذیرش می‌شوند، مزیت‌سازی‌های لازم در بازار پول صورت گیرد.

بررسی شرایط تامین مالی مبتنی بر بدهی در مقابل روش تامین مالی مبتنی بر سرمایه

چرا بازار شرکت‌های کوچک و متوسط؟

در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط موسوم به SME Market، بنگاه‌های اقتصادی پس از کسب حد نصاب‌های مورد نظر در فرابورس ایران پذیرش می‌شوند و ضمن برخورداری از تمامی مزایای شرکت‌های پذیرش شده در بازار سرمایه، از مزیت‌های ویژه این بازار نیز بهره می‌برند. در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط معاملات سهام در دو تابلوی معاملاتی مجزا شامل تابلوی رشد و تابلوی دانش‌بنیان صورت خواهد گرفت که در نهایت موجب تامین مالی، رشد و بلوغ این گونه شرکت‌ها و افزایش نقش موثر آنها در اقتصاد کشور خواهد شد. سایر مزایای این بازار نیز به شرح زیر است:

الزامات ورود به بازار SME چیست؟

با توجه به اهداف استراتژیک بازار سرمایه و فرابورس ایران در خصوص کمک به تامین مالی بنگاه‌های اقتصادی، بر اساس دستورالعمل مربوطه ساده‌ترین شرایط برای ورود شرکت‌ها به بازار SME در نظر گرفته شده است:

سایز شرکت: بر اساس دستورالعمل بازار شرکت‌های کوچک و متوسط، شرکت‌های واجد شرایط شرکت‌هایی هستند که در مقطع زمانی ارائه درخواست پذیرش، جمع حقوق صاحبان سهام آنها حداقل یک میلیارد ریال و حداکثر ۵۰۰ میلیارد ریال باشد.

سابقه فعالیت: حداقل باید یک سال از تاسیس شرکت سپری شده باشد.

شفافیت اطلاعاتی: حسابرس شرکت باید از میان حساب‌برسان معتمد سازمان انتخاب شده باشد.

گزارش حسابرس: گزارش حسابرس برای آخرین دوره یا سال مالی منتهی به پذیرش در خصوص صورت‌های مالی شرکت، عدم اظهارنظر یا اظهارنظر مردود نباشد، ضمن آنکه در اظهارنظر حسابرس مربوط به آخرین دوره یا سال مالی منتهی به پذیرش، مواردی حاکی از ضعف با اهمیت در سیستم اطلاعات حسابداری (از جمله حسابداری مالی و حسابداری بهای تمام‌شده) گزارش نشده باشد.

سودآوری: علاوه بر شرکت‌های سودده، شرکت‌های زیان‌ده نیز می‌توانند با ارائه برنامه عملیاتی مناسب برای خروج از زیان‌زبان انباشته یا ارائه طرح توجیهی مبنی بر وجود چشم‌انداز روشن از سودآوری فعالیت، درخواست خود را برای پذیرش در بازار SME به فرابورس ایران ارائه دهند.

نوع شرکت: شرکت‌های پذیرش شده در بازار SME باید سهامی عام باشند، بر این اساس شرکت‌های سهامی خاص در صورتی می‌توانند درخواست پذیرش خود را به فرابورس ایران ارائه کنند که در فرصت ۶ ماهه‌ای که از تاریخ پذیرش تا درج شرکت در نظر گرفته شده، اقدام به تبدیل شخصیت حقوقی شرکت به سهامی عام نمایند. همچنین در صورتی که سهام شرکت بی‌نام است این امکان وجود دارد که پیش از درج، شرکت سهام خود را به نام تبدیل کند.

اعضای هیات‌مدیره: اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت نباید سابقه محکومیت قطعی کیفری یا تخلفاتی موثر طبق قوانین و مقررات حاکم بر بازار اوراق بهادار یا سوء شهرت حرفه‌ای داشته باشند و دعاوی دارای اثر با اهمیت بر صورت‌های مالی، له یا علیه شرکت می‌بایست افشا شود.

مقایسه شرایط پذیرش در بازارهای اول، دوم و بازار شرکتهای کوچک و متوسط (SMEs)

شرایط	بازار اول	بازار دوم	بازار شرکتهای کوچک و متوسط (SMEs)
نزد سازمان ثبت شده باشد	✓	✓	✓
سهام با نام باشد	✓	✓	✓
سهام عادی باشد	✓	✓	- ارزش اسمی هر سهم عادی ۱۰۰۰ ریال - ارزش اسمی سهام ممتاز به مبالغ بالاتر بلا مانع است
محدودیت قانونی مؤثر برای نقل و انتقال آن وجود نداشته باشد	✓	✓	✓
بهای اسمی آن تماما پرداخت شده باشد	✓	✓	در صورت وجود سهام تعهدی نیز امکان پذیرش وجود دارد
سهام شناور	شناور بودن حداقل ۱۰ درصد داراییها حداقل ۲۰۰ سهامدار	شناور بودن حداقل ۵ درصد	حسب تشخیص هیات پذیرش بازار شرکتهای کوچک و متوسط
فعالیت	حداقل ۲ سال از بهره‌برداری	حداقل یک سال از تاسیس	امکان پذیرش شرکت، در بدو تاسیس وجود دارد
سرمایه ثبت شده / حقوق صاحبان سهام	سرمایه ثبت شده حداقل ده میلیارد ریال	سرمایه ثبت شده حداقل یک میلیارد ریال	حقوق صاحبان سهام حداقل یک میلیارد ریال و حداکثر ۵۰۰ میلیارد ریال
زیان انباشته	نداشته باشد	برنامه عملیاتی منطقی برای خروج از شمول ماده ۱۴۱ داشته باشد	چشم‌انداز روشن از سودآوری
آخرین گزارش حسابرس	مردود یا عدم اظهار نظر نباشد.	مردود یا عدم اظهار نظر نباشد.	مردود یا عدم اظهار نظر نباشد
سیستم اطلاعات حسابداری	مطلوب و متناسب با فعالیت	مطلوب و متناسب با فعالیت	فاقد ضعف با اهمیت
سودآور بودن	✓	—	—
نسبت حقوق صاحبان سهام به کل داراییها	۱۵ درصد	—	—
دعوی دارای اثر با اهمیت بر صورت‌های مالی	نداشته باشد	نداشته باشد	افشا شود
حسابرس معتمد سازمان بورس	✓	✓	در اولین مجمع عمومی پس از درج می‌تواند حسابرس معتمد انتخاب کند
نداشتن محکومیت قطعی کیفری یا تخلفاتی مؤثر اعضای هیات‌مدیره و مدیر عمل	✓	✓	✓

چند گام تا پذیرش

شرکت‌های کوچک و متوسط که متقاضی پذیرش در بازار SME فرابورس ایران هستند لازم است مراحل را در این خصوص طی کنند و مدارکی را به فرابورس ارائه نمایند که این مراحل به شرح زیر ارائه می‌شوند:

گام‌های پذیرش در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط:

- متقاضی پذیرش ابتدا باید آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت (با در نظر گرفتن سال مالی شرکت) را به همراه نامه درخواست پذیرش (موجود در سایت فرابورس ایران، بخش پذیرش در بازار SME) به فرابورس ارائه دهد. پس از ارجاع پرونده به واحد پذیرش و مطالعه آن، با شرکت تماس گرفته و در صورت نیاز جلسه‌ای در فرابورس ایران با حضور مدیران شرکت متقاضی برگزار می‌شود. در صورت ادامه فرآیند پذیرش باید سایر مدارک تکمیل و از طریق شرکت‌های کارگزاری، تامین سرمایه، مشاور سرمایه‌گذاری و به‌طور کلی شرکت‌های مشاور پذیرش مورد تایید سازمان بورس به فرابورس ارسال شود.
- تصمیم‌گیری در خصوص پذیرش یا رد درخواست پذیرش سهام شرکت‌ها در بازار SME توسط هیات پذیرش شرکت‌های کوچک و متوسط انجام می‌شود. از این رو شرکت فرابورس ایران گزارش کارشناسی خود حاوی اظهار نظر در خصوص احراز یا عدم احراز شرایط پذیرش را به همراه مستندات مربوطه به هیات پذیرش شرکت‌های کوچک و متوسط ارسال می‌کند.
- پس از پذیرش شرکت در صورت احراز تمامی موارد تعیین شده توسط هیات پذیرش شرکت‌های کوچک و متوسط و سپرده شدن سهام نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه و همچنین انتشار اطلاعات مالی در سامانه اطلاع‌رسانی سازمان بورس، نام اوراق بهادار پذیرفته شده در فهرست نرخ‌های فرابورس ایران درج می‌شود. لازم به ذکر است فرصت شرکت به‌منظور درج، حداکثر ۶ ماه از زمان پذیرش بوده و عرضه سهام نیز باید حداقل ۵ روز و حداکثر ۴ ماه پس از تاریخ درج در فهرست نرخ‌های فرابورس ایران صورت پذیرد.
- در انتها نام شرکت به‌عنوان ناشر پذیرفته شده در سایت رسمی فرابورس ایران درج می‌شود و همچنین نماد معاملاتی شرکت برای انجام معاملات سهام پس از اطلاع‌رسانی عمومی گشایش می‌یابد.

کارمزد شرکت‌های پذیرش شده در بازار SME

در بازار شرکت‌های کوچک و متوسط حق پذیرش شرکت‌ها معادل ۰,۰۰۲ سرمایه ثبت شده تا سقف ۲۰۰ میلیون ریال و حق درج سالانه شرکت‌ها نیز معادل ۰,۰۰۲ سرمایه ثبت شده تا سقف ۱۰۰ میلیون ریال تعیین شده است.

IFB IRAN FARA BOURSE
W W W . I F B . I R

تهران، بزرگراه حقانی، نرسیده به چهارراه جهان کودک،
نبش دیدار شمالی، پلاک یک، ساختمان فرابورس ایران
تلفن: ۸۸۲۰۱۲۵۸ - ۴۲۱۵۰۰۰۰
پیامک: ۲۰۰۰۵۰۰
E-mail: pr@ifb.ir